

Městská knihovna v Praze

CENA
JIŘÍHO
ORTENA

VEČEŘE

Božena Správcová

Praha
2017

e-kniha

Městská knihovna v Praze

ůjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

přístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

ořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Večeře

Božena Správcová

Znění tohoto textu vychází z díla *Večeře* tak, jak bylo vydáno Nakladatelstvím Host v roce 1998 (SPRÁVCOVÁ, Božena. *Večeře*. 1. vyd. Brno: Nakladatelství Host, 1998. 34 s. Host: edice poesie, sv. 29. ISBN 80-86055-34-5.).

§

Text díla (Božena Správcová: *Večeře*), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Citační záznam této e-knihy:

SPRÁVCOVÁ, Božena. *Večeře*. [online]. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2017 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. ISBN 978-80-7532-675-1 (pdf). Dostupné z: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/32/95/64/vecere.pdf>.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyžívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 31. 3. 2017.

OBSAH

<i>(Můj milý poslední)</i>	6
<i>Dlouho už chystám se k večeři</i>	7
<i>Pozor</i>	8
<i>Dlouho už chystám se k večeři</i>	9
<i>Pravím vám: Pozor</i>	10
<i>Ráno řve jak světlem zřezaná můra</i>	12
<i>Ach, on je eféb</i>	13
<i>Bratr je manžel a manžel je traktor</i>	15
<i>Kde já mám bratry své</i>	17
<i>Temnota v pelechu tasí mé sestry</i>	18
<i>Jdem do hor rozprádat chorály</i>	19
<i>Září, můj monolit, stožár</i>	20
<i>Můj bratr mládenec vyhlíží jezdce</i>	21
<i>Je to jak nemoc</i>	22
<i>Mládenče</i>	23
<i>Anebo půjdeme do hor</i>	24
<i>Strom padl a zpřerážel si všechny choboty o večeřadlo</i>	25
<i>Můj bratr zabiják často mě pouští</i>	27
<i>Hledání brachů v tom prachu a listí</i>	28
<i>Můj bratr manžel?</i>	29
<i>Hledání brachů v tom prachu a listí</i>	30
<i>Řezejte krutě</i>	31
<i>Chladnýma rukama odnesu talíře</i>	32
<i>Však už se za městem</i>	33
<i>Už je tu máme, už jdou</i>	34
<i>Už je tu máme, už jdou</i>	35

—

*Můj milý poslední
růžový až skoro běžový
drobnými kopýtky drobně mi zadupej
silný jak autobus LEŤ!
Neboť tvé sestry tvé těkavé tiché střely
brzy už zatnou své zlodějské chcípy
Samota dáma všech sazí se vztyčila –
MASTNĚ A MRSKAVĚ VYCHÁZÍ.*

* * *

Dlouho už chystám se k večeři.
Dlouho už chystám se k chystání.

Podzimní řetězy dávno už chladí má vína,
vína jsem vybrala,
pro ně, mé přátele, krásné a chytré pány,
mé bratry.

Dlouho už chystám se k večeři.
Večeřadla tonou v dusivých kakofoniích,
tonou a dusí se, vyjí

a oni už jdou!
Za pasem pasy
a lasa

a losy a lyry.
Jen abych radost jim nezkazila.
Jen aby proboha dobře mi rozuměli:

Vína jsem vybrala,
večeřet pomalu
pomalu do hlavy,
do hlavy,
do palice.
Oni už jdou. Jen aby proboha
radost je nesrazila. Jen aby...
(Snadno se pomatou.
Snadno se rozutečou.)

* * *

Pozor,

jsem améba. Visím —
dlouhá a řídká.
Můj bratr manžel?
On je traktor. Traktor — zabiják.
Občas mu podržím za kofilu
a přivodím si tak mořskou nemoc
z komihů pařátovité větve.
Nemoc. Hle,

stromy rozvěsily choboty.
Vrzavě houpají choboty, aby mi bylo trapně.
A hnízdí v nich lampy —
takové malé čířikavé pizdy.
Budou si v závěsech
řasit a soukat své zpozdlé komůrky
pro postrašení.
Pro postrašení mne.
Cizotu do cizí sklenice tak, aby cvakala o sklenici.
Tak, aby cvakaly zubaté zuby z hor.
Rampouchy ve větru hlasitě vlály —
do dvorů, do slojí chovatelkám sazí.

Do prstů, čelistí chovatelkám houslí.
Chovatelkám bájí.

Jako ty dámy i já
jsem chovatelka.

* * *

Dlouho už chystám se k večeři.

Dlouho už chystám se odhalit pomník.

Má večeře je noční pomník.

A možná, že přijede koník
a dá si se mnou sklenku mléka.

Možná, že přijede lumík
a možná, že přijede moskyt
a dají si se mnou sklenku mléka.

A já je pohostím,
neboť jsou to přátelé, co u mne posedí
a pak se rozloučí, odcházejí.

Má večeře je ranní,

je odpolední pomník

– POMALU SRDCERYVNĚ ODCHÁZEJÍ

– ve vzduchu jsou ještě díry

po jejich tělech,

po jejich hlavách,

prázdnýma rukama stahují roletu,

prázdnýma rukama odnáším prázdné talíře,

někdy zas zavítám já do jejich pomníků,

do jejich bezedných betonových pomníků.

Na oplátku zas

(moje žvatlání sklouzne zde po stěnách).

* * *

Pravím vám: Pozor

úzká jsou večeřadla
mlčí a posupně statují.
Blízko se scházejí popelnice.
Co chtějí as?
Chtějí jíst, polouskat, požužlat víky,
v plechových panděrech zakletá koťátka.
Myšátka.
Zvířátka.

Kůzičky, lakomé tvářičky.
Hnědolesklé urny, kdo je v nich?
Ten, který nedojed vařený sýr.
Ten, který dojedl vařený sýr.
Saze se lísají, ošklivě vplétají pod nohy.
Blízko je okénko s okenicí.
V okénku chovají chycenou bábu –
bábu-sud.
Sem tam jí podstrčí špinavý talíř.
Ona si přehrává kňouravé stupnice,
stupnice vidličky, olízané hrníčky.
Vlastně už těší se
na další šprým.
Že zase nakoukne ven. Uvidí –

podzimní řetězy dávno už chladí má vína,
vína jsem vybrala.
Sedím zde, na večeřadle,
přiklopena lavicí, takovým nějakým věrným

svým deklelem.

Úzká jsou podpěradla,
saze v nich honí a mastí své čmuchy.
Nechte mě, mládenci,
mám tady práci,
chovám a střežím zde večeri,

bezpočet hodin a let budu tak čekat
— vyztužena ocelovou trubkou,
vyztužena nerozbitným motorkem.
Bezpočet hodin a let budu zde,

bezedná, trpělivá.

* * *

Ráno řve jak světlem zřezaná můra.

Ocasy zářivek sviští a skotačí

hodina otvírák, vyprošťovák.

Hodina mágů, těch pijáků práce,

hodina chytání na zvadlé brukve, na chcíplý
střevíc.

Hodina pelíšků, očí a odběrů,

hodina řinčení kočičích kopyt –

– jen co se vypoulí blanité slunce,

jen co můj poslední,

růžový až skoro běžový,

jen co až ušima zaklektá.

Můj milý poslední,

růžový až skoro běžový,

drobnými kopýtky na obzor vyklusej,

krásný jak autobus LET:

Neboť tvé sestry, tvé těkavé tiché střely

brzy už zatnou své zlodějské oči.

Samota, matka všech sazí se vztyčila

– MASTNĚ A MRŠKAVĚ VYCHÁZÍ.

* * *

Ach, on je eféb,
je mlsout, je starý a slaný.
Občas mi přihřeje komih
a přivodí si tak filé (!)
upadlé z větve.

Uhůhí.
Duté a tragické filé.

Myslí si, kdy už mu konečně dám.
Nejspíš se mýlí,
to něha šušňů mě ovíjí, opájí.
Nejspíš se mýlí i se svými chmatáky, klektáky,
šroubováky.

Mýlí se, zatímco mládenec musí.
Už musí do říše salámů, uvádí výstavu
salámů,
kantilénu hraje
na příčný lovecký:

Salámy harfy a salámy varhany,
salámy flauty se houfují
tak, až se vztyčují, hoří
a volají po větru s ním,
tak snivě, ach bože,
tak nabádavě.

Ráno pak řve světlem zřezaná můra,
stromy se vzájemně šťouchají choboty,
osahávají se choboty.

Je mu z nich nanic.
Hnízdí v nich loutny
— takové malé, čířikavé hlavy.
Budou si v závěsech soukat
svá určitá sítění.
Smradlavě pelichat
do zpěvu sazí a houslí a bájí.

Všechny ty chovatelky jsou také hostitelky.
I já jsem.

* * *

Bratr je manžel a manžel je traktor,

traktor — zabiják.

Mládenec — zabiják.

Občas mu podržím kofilu v krku,

až lapá po dechu,

až seschle šermuje svými pařátovitými
větlemi o pomoc.

Hohóu: pomoc.

KDO JE KDO?

To už těžko zjistím.

Složitý radostný mruk vysoukala země.

Rozkozlený angrešt přivádí sám sebe do
rozpaků —

inu, takový je večer,

večer samý květ.

Měla jsem veliký hlad a už nemám.

Sežrala jsem měsíc, přestože plakal a nechtěl.

Sežrala jsem dub, přestože byl tvrdý.

Kde já mám bratry své,

vlky šedé, balvany?

Oni tam stojí,

odnepaměti tam stojí,

říkají *směšná* a nesmějí se.

Budu se snažit jim do očí hledět tak

jak se zvěři hledí.

Jako se do očí

popelnici hledí.
Aspoň než jeden z nich zafuní,
než víkem zašumruje.

Co když jen chamrad' zachraňuje chamrad'
před chamradí.
Co když ten skutečný koník si ve skalách
zoufá.
Utíkám.

*Můj milý poslední,
růžový až skoro běžový,
měkkými kopýtky vysuň se na obzor,
mocný jak autobus LET!
Neboť tvé sestry, tvé těkavé tiché střely
zatnou už brzy své zlodějské chcípy:
Samota kocourů matka se vztyčila,
MASTNĚ A MRSKAVĚ VYCHÁZÍ.*

* * *

Kde já mám bratry své,
vlky šedé, šakaly?

Vydal se jeden z nich vyhrabat důležitý hnát,
zatímco druhý zde, poněkud pánovitě
listuje gazetou:

Říká seš *směšná* a nesměje se.

Nabízí mi moskyt.

Chci moskyt.

Už dlouho se na moskyt třesu.

Je podivný večer — hamižný.

Rozkozlená zem přivádí kavky a parkové
psíky do rozpaků.

Ech, ty, rozkoši svědění podrbání,

tvé jméno Poroba a máš sto tváří.

On jenom lhostejně září, lhostejně přetrvává.

Nemůžu blíž,

neboť jen neotrok může sát z jeho dlaní,

a mé jméno Poroba, sto dravcích tváří,

pohrdavčí hnát.

Měla jsem veliký hlad,

jemu však vystačí jediná pracička.

Pracička-sračička.

(Ech, ty,

rozkoši svědění.

Podrbání dlaní o měděný drát.)

Mé jméno Hlad.

* * *

Temnota v pelechu tasí mé sestry,

tasí mé zlodějské chcípy.

Hnízdí v nich lyry

— takové menší čírikavé loutny.

Kde já mám bratry své, bratry šedé?

V křoví se zalyká podivná hlava — ne,

to se jen jeden z nás

válí až tisy obrůstají,

oka a pasti si vyklepává,

čistí a svazuje

chrupadly k sobě a do balíků.

V poháru šelestí šedivá masíčka obraná — ne,

to jenom jeden z nás

zmatlaný do vidle vystydle krákorá,

letos už nikoho nechce.

Podivná Dohoda s větvemi o pomoc,

s větvemi v krku.

Potupený kocour víří v síni: Hohóu.

Není to

moc pěkný pohled.

Zítřka nás vykouše blanité slunce.

Zítřka nás vykouše veliká bílá.

*Zítřka se vztyčí a MASTNĚ A MRSKAVĚ
vysyčí.*

* * *

Jdem do hor rozpřádat chorály,

korály jasné jak noc.

Chová-li žena sazi, řve to.

Saze jsou kočky. Bydlí teď všechny u mne.

Bydlí teď všechny v popelnici.

* * *

Září, můj monolit, stožár.

On je můj bratr, je slunéčko zlaté,

zná o sobě stovky písní.

Asi si ho nechám zjistit.

* * *

Můj bratr mládenec vyhlíží jezdce,
můj bratr mládenec je zatoulaným koníkem
čtvrtého jezdce.
Děšť chlístá s nebe a mládenec vrčí.
Kapky s ním lomcují, mládenec chrčí.
Má velké starosti, mnohem větší
než kterýkoliv jiný mládenec.
A až se s tlustými prameny deště spojí,
až jeho kmeny se rozchechtají,
pak možná kráter promění se v KUNU (!?)
a tma vše pohltí.

Rozkozlený rozpak přivádí sám sebe do
angreštů —
dneska je mládenec obzvláště něžný.
Můj bratr září,
že může sát z jeho dlaní.
Jméno je Poroba, sto dravčích tváří,
pohrdavčí hnát.

Měla jsem veliký hlad, v parku,
a nemám:
Sežrala jsem dům, přestože plakal
a nechtěl a byl tvrdý.
Sežrala jsem haluz,
a haluz a haluz a ještě další haluz.

* * *

Je to jak nemoc.

Je to jak barák, průhledný ve své zbytečnosti.

Ještě tak v noci, kdy stěny ožijí.

Ještě tak v noci: To bratr
se navrací domů.

Vejde a celý ten automat,
celá ta domácí Dohoda mrkne
a frkne
a feťácky přítulně ZAZÁŘÍ.

* * *

Mládenče,

čím dál víc úsilí

stojí mne komíhat pařátovitou větví.

Ženeš mě do zahrad pánovo pyžamo prát.

Ženeš mě procházet padesát komnat,

rozsvěcet světla a pak zhaset světla.

Ponudíš mě chvíli s drabařem,

pohádáš, popereš.

Ve snu si navzájem koušeme vlasy.

Večer je v tahu, slyšíš?

Je v tahu už desítky let.

Jaké je počasí na večeradlech?

(Zastaň mne, mládenče,

doneseme vodu z řeky, ZABIJEM.

Budem se pak spolu hihňat na podlaze.)

* * *

Anebo půjdeme do hor,
půjdeme zastřelit noc.
Chová-li saze dáma, řve to.
Vždycky když prší, tak ony pijí
a pláčou pak lasa
a losy
a lyry.

A když se milují, tak nikdy nemyslí
na toho, s kterým se milují.
Na zlatý zub třeba myslí.

* * *

**Strom padl a zpřerážel si všechny choboty
o večeradlo.**

Malé mrtvé večere popoběhly parkem.

Zahřátá babizna ocákla pot

 a přivolala tak roje dalších stejných
babizen.

Rujně se šťouchaly, hulákaly.

(Hnus.)

Jako jeden muž zasedly nám všechno večeradlo.

Kdo jsem? To už těžko zjistím.

Kofila, nemoc či větev.

Jedeme v traktoru do hor,

hnědých a červených hor.

Lampy jsou nezvykle hbité,

stromy nás chytají za choboty.

Čím výš, tím útulněji.

Jedem se přátelit.

Přitulit.

U chýše čekají. Určitě čekají.

Anebo něco se změnilo?

Něco jsem zapomněla?

Každý z těch horalů

 nejednou čumí jak tukan.

Tukan — renegát.

Rampouchem do cizí sklenice tak aby cizota
cítila.

Pálila. Smála se.

Jako ty zuby i já jsem zub.

* * *

Můj bratr zabiják často mě pouští,
draky on pokaždé pouští. Pokouší.
Aby se škubali, hráli si, dováděli.

Má pasti na holky — chytá do nich holky.
V pastích jsou návnady, co holkám voní,
co se holkám líbí.
Holky se nasytí, zaklapnou do pastí.

Můj bratr škuban.
Má plné pasti holek,
krásných a tlustých holek.
Jenomže, propána, co s nimi?

Mám pasti na hochy, staré a krásné hochy.
Chytám do nich hochy.
Hochy, co nesmrdí syrovým masem.
Hochy, co smrtí voní.
Co je pak vyměním za tlusté cvičené holky.
Jenomže, propána, co s nimi?

Kdo jsem? To už je jedno.
Postarší ošklivý čertík třeba.
Občas se přidržím za ocas ve větvích
a přivodím si tak komih.
Z pařátů skapává hmota.
Hmota,
co obrousí hlavy.

* * *

Hledání brachů v tom prachu a listí

je nechat si ledacos líbit

— jenom je nezahnat, nevynechat.

Ze všech sil vracet se do města, do hadrů,

vrhat se, útočit,

aby to nakonec vyznělo falešně,

pitomě,

turisticky.

* * *

Můj bratr manžel?

On asi nebude bratr. Bude spíš SYN (!?)

Nevadí.

Ale trochu to vadí.

* * *

Hledání brachů v tom prachu a listí

je hledání synů,
hledání synů zlých, studených,
Synů samoty, synů smrti.
Ostatně Saze už dávno se vztyčila,
dávno se vydala
slepičit se nad rybník.
Hledání brachů v tom prachu a listí je
řezejte krutě, milí moji,
bijte mě holí,
to je má poslední prohnanost,
kterou vám vzkazuji.

* * *

Řezejte krutě,

něha je sníh...

To ona přivedla do města klauny — zlé
hudry.

Dutozvuk bubnů tak dávno zde zasetý

rozdírá, párá a lebkuje,

dutozvuk okousal ulici,

klauni se šikují — házejí

ruce a kůže a řepy

— já už se neschovám, nejsem, kdo může.

Příště snad do hor, bílých a kamenných hor,

tam něha vydrží možná i na slunci,

tam se snad uchová,

určitě,

tam se snad určitě uchová.

* * *

Chladným rukama odnesu talíře.

Odnesu hlavy,
chladné a prázdné hlavy.
Hlavně to nepoplést.

Hlavně to nepoplést
můj bratr mládenec rube uhlí ve své lebce.
Mládenec vzdoruje, Nechce a Není.
Miláček mládenec.
Mládenec — vzor.

Hlavně to nepoplést
můj bratr vrápenec Letí a Není.
Můj bratr z hor. Nechci a Chci
letět s ním
tak, až to nejde.
A je to stesk,
jak jíst piliny.

Držím se míst a držím se trámů
a dveří a zvyků:
Pověsit lampy,
houpavé lampy,
na stromy, terasy, ať ve tmě najdete cestu,
širokou, šikovou, tu,
co se jmenuje cesta.

* * *

Však už se za městem

pakují večeret
podzimní řetězy
o sklenici.

Jenomže *večeret*,

to se tak jen jmenuje,
víno se stejně při tom nepije,
nepije.

Marně, ó přemarně rousáte ramena,
svá rachitická ramena rournatá:

Saze už vychází,

masťně a mrskavě chladí má vína,

vína, jež vybrala

pro krásné bratry, mé pány.

A všechny ty rýhy ty rány mi tykají,

aby mne trápily,

aby mne týraly.

Vlákna jsou bílá a sílí a už jsem jak BURLAK (!?)

Saze je uprostřed, opratí práská

— bude nás jíst.

(Čeká nás večere,

večere v parku,

rok od roku bělejší,

bělejší a krásnější.)

* * *

Už je tu máme, už jdou,

za pasem pasy a lasa

a losy a lyry.

Do hlavy

zvon:

Jdeš s námi, jdeš s námi – směšná,

jdeš s námi, jdeš s námi –

můj milý, poslední,

růžový, až skoro běžový,

drobnými kopýtky na obzor vyklusej,

pilný jak autobus LEŤ,

neboť už brzy se vypoulí blanité slunce,

brzy se vypoulí veliká kočka –

Zatím však sedím zde na místě,

střežím tu večeri,

leštím to večeradlo. Leštím a chladím

ta červená probratryvína.

* * *

Už je tu máme, už jdou

Pod jejich kopyty psi lezou po čtyřech
— chobotem v chod! Poštěkem v štěk!
Za lesem seřadit,
seřadit komihy, kofily, housle a větve.

Už je tu máme, už jdou

— za pasem lasa
a struny
a vercajky,
pily.

Jen aby nakonec dobře mi rozuměli.

Jen abych nakonec radost jim nezkazila.

Jen aby nakonec

nedošlo k nějaké mýlce.

Božena Správcová Večeře

Edice Oceněná díla
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 31. 3. 2017

ISBN 978-80-7532-675-1 (pdf)